

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,
Poljske ulice št. 10.

Binkoštni pobirki.

(Konec.)

— 6. nedelja po binkoštih. „Množica se mi smili“, rekel je Gospod, ko je veliko ljudstva v puščavi že tri dni Ga poslušalo in ni imelo kaj jesti. Enako bi smeli tožiti, ko vidimo množico vernikov hoditi k službi Božji, pri kateri pa mora stradati petek in svetek tečnega kruha cerkvenega petja. Ali ga nič ni, ali se mu pa s kora ponuja taka hrana, da ne oživilja človeka, marveč ga tlači k tlam in kvari njegovo dušno zdravje. Gospod je lačno množico nasitil s kruhom in ribami, a ne z nič vrednimi sladkarijami in omamljajočo pijačo. Pevovodja, posnemaj Ga! Reži pobožni krščanski srenji zdravi kruh gregorijanskega korala in deli poleg njega še ribice drugih dobrih pravilnih skladb; toda varuj se ponujati ji strupenih gob mehkužne posvetne glasbe, katera zamori vse duhovno življenje!

— 7. nedelja po binkoštih. „Vsako dobro drevo rodi dober sad“ pravi Gospod v današnjem evangeliji. Tudi naše Cecilijino društvo je rodilo tekom svojega obstanka že marsikaj dobrega sadu; dokazalo se je kot „dobro drevo“. Le žal, da mu tu pa tam skalnata tla zabranjujejo raztegniti korenine. Naj bi toraj prijatelji pomagali odstraniti to oviro, da bode Cecilijino društvo dobivalo čimdalje več boljše zemlje (t. j. pokorščine do cerkvenih določil), v katero je zasajeno; potem se bode zoperstavljalo vsem nevihtam ter donašalo okusen sad življenja najprej našim vrlim cerkvenim pevcem, potem pa tudi vsem dobrim kristijanom, katerim je dano, da se blažijo po svetih pesmih.

— 8. nedelja po binkoštih. „Otroci tega sveta so modrejši v svojem rodu (t. j. v vsem, kar se tiče njih in njih opravkov), kakor otroci luči“, pravi Gospod. Kako resnična je ta beseda in kako jo potrjuje vsakdanja iskušnja! Kako letajo in se pehajo otroci tega sveta, da pridejo do pičlega dobička! Nobena pot jim ni predolga, noben trud pretežaven! Poglejte tudi posvetna pevska društva in njihove „skušnje“, „skupne skušnje“ in „glavne skušnje“ pred kakim koncertom. Tu gre za malo ploskanja ali za kako ugodno sporočilo po časnikih, ali morda tudi za kako „darilo“,

kar pa vse skup gledé vrednosti ni v nikakoršnem razmerji s porabljenim časom, trdom in denarnimi žrtvami. — Toraj, dragi cerkveni pevci, posnemajte je — toda v gojenji svete glasbe! Koliko bi bilo boljše po naših cerkvenih korih, da smo tako marljivi, kakor tekmujoča posvetna pevska društva! Ali naj mar „modrejša“ ostanejo, kakor učenci sv. Cecilije? — Ne, nikakor ne; tekmovati hočemo tudi mi v gojenji svetega petja, „da nas, kadar obnemagamo, vzamejo v večna stanovališča“.

— Praznik vseh Svetnikov. — Z očmi vere gledamo danes tje v ono deželo, kjer so okoli prestola neomadežanega Jagnjeta zbrane trume izveličanih iz vsih stanov, rodov in narodov. Boga gledajo — kratka, borna beseda! Toda kdo more doumeti, kar pové? „Ne moremo tega zapopasti“, pravi sv. Avguštin, „vendar ne smemo o tem popolnem molčati“. Tedaj Boga gledajo, kakoršen je, vso njegovo lepoto in veličastvo; gledajo narvišje, kar vekomaj ostane in nikdar ne mine! V njem pa gledajo čuda stvarjenja, skrivnostna pota odrešenja, zgodovino vesoljnega sveta in vsacega posameznika (sv. Avguštin). V njem gledajo pred vsem drugim same sebe, oproščene greha in vsega zlega, oproščene prokletstva minljivosti; tu spoznajo njegovo vodstvo po vseh potih zemeljskega življenja v premaganih skušnjavah, izbrisanih grehah, v razlitih milostih, „njih dela jim sledé“: vsa zgodovina njihovega življenja jim je pred očmi v polni resnici.

„Toda“, ugovarja nevera, „ali ne postane vsaka daljša sreča narprej malenkostna, potem dolgočasna in nazadnje neznosna, ker je življenje brez napredka vendar jako nepopolno?“ — Pač bode tam tudi napredek; a ne kakor tu na tem svetu, od revščine do bogastva, od bede do sreče — ampak je napredek od veselja do veselja, od luči do luči, od jasnosti do jasnosti. „Vedno“, pravi sv. Irenej, „vedno je Bog podučuje, vedno se uče; kajti njegovo bogastvo nima meje, njegova modrost mere; veden napredek je na vse veke“. Kakor obseva jutranja zarja temni oblak, tako obseva in prešinja veličastvo Božje izveličane s svojim svitom; kakor se leskeče demant v luči, tako se sveti duša v svitu Božanstva. Krasota Božja prešinja vse moči človeške duše: Bog živi v nji tako, da je še le zdaj popolnem uresničena beseda apostolova: „Živim, a ne jaz, temuč Kristus živi v meni“ (2. Kor. 3.). Kadar se pa duša vtopi v to večno neizmerno morje luči, ljubezni, veselja in življenja — tedaj strmeč poje *Sanctus, sanctus, sanctus*, kakor je nekdanj čul prerok Izajija in osem sto let za njim sv. Janez serafe peti pred prestolom Božjim. — Blagor nam, predragi, če bomo kdaj smeli prepevati ta slavospev v deželi svetnikov, ko smo ga kot cerkveni pevci tolikokrat peli v hiši Gospodovi na zemlji.

— 22. nedelja po binkošti. V današnjem evangeliji nagovoré judje Gospoda z lokavimi besedami: „Učenik! vemo, da si resničen in pot Božjo po resnici učiš“. Toda, ali bi bila mogla ta zlobna hinavščina večni resnici skrita biti? Gospod je je trdo zavrnil, kakor so zaslužili: „Kaj me skušate hinavci?“ — Čudno, da se često dajo sicer razumni ljudje z neukretnim prilizovanjem ujeti; sladka je hvala, a tudi lažnjiva, ki se jim vtihotapi v ušesa in srce na lastno kvar ali celò v pogubo duše. Koliko katoličanov si n. pr. naroča v kljub vsemu opominjevanju cerkvenih predstojnikov

malovreden časopis, ker jim je kak lizun skrivaj zašepetal presladko hvalo, da so „še katoliki brez predsodkov!“ In ali ni mar večina onih pevcev, kateri so se izneverili zastavi sv. Cecilije ter pristopili kakemu posvetnemu pevskemu društvu, tudi žrtva neumnih priliznih besed? — Pravi prijatelj je jako štedljiv sè svojo hvalo; on hoče nam dobro, zato tudi graja, kar ima grajati nad nami. Lizun pa le samega sebe išče; vtihotapi se s svojim hinavskim hvalisanjem nam v srce, nam na kvar in v naš pogin. Naj bi zlasti mlajši cerkveni zbori v tej zadevi dobro na to pazili!

— 23. nedelja po binkošti. Kakor so se po besedah evangelija o pogrebu Jajrove hčere pred hišo zbrali piskalci in žalovalke, da povekšajo vtis resnobne slovesnosti, tako je zlasti tudi sv. petje, kakoršno jo pri cerkvenih pogrebnih slovesnostih in mašah za rajnike predpisano posebno pripravno, povzdigniti naše srce nad posvetno ter je navdati z dejalnim sočutjem do vernih duš. Toliko bolj je obžalovanja vredno, da se táko predpisano petje opušča, ali pa da se ravno te svete pesmi v naglici ter brez vse pobožnosti in dostojnosti izvršujejo.

— 24. nedelja po binkošti (6. zaostala po razglašenji Gospodovem). Gorčično zrno današnjega evangelija — kaj ti je z ozirom na cerkveno glasbo družega kot Cecilijino društvo samo. Zasejano pred 25 leti, vzraslo je navzlic mnogim oviram zdaj mogočno drevo, katero razteza svoje veje že po vsem svetu. Da se ne bode usušilo, porok nam je to, da stoji na cerkvenih tleh, iz kojih zajema svojo moč. Cerkveni pevci naj bi se srečne šteli, da se senčijo pod tako plemenitim drevesom in uživajo njegov sad, ki je v najtesnejši zvezi z ono hrano, katera nas živi v večno življenje. K v a s pa, kaj je družega, kot „gregorijanski koral“, ki prešinjaj in blaži vse cerkvene skladbe!

— Darovanje Marije Device. Vse Marijino življenje je bilo pravo dolgoletno darovanje od dne, ko so jo pobožni stariši Joahim in Ana v tempelj pripeljala, do njenega vhoda v nebeški Jeruzalem. Vsi moramo žrtvovati, bodisi v obče, kakor tudi v stanu cerkvenega pevca: zlasti, kadar se kupičijo veliki prazniki, zahteva se povsod več od cerkvenega pevca — zato pa mu bode tudi plačilo toliko obilniše, kadar se povrne k Bogu, kateremu je slavo prepeval.

— Zadnja nedelja po binkošti. Prišli smo do konca cerkvenega leta. Bodemo-li v novem cerkvenem letu tudi še to zadnjo nedeljo doživeli? Bog edini to vé. Toda vsi se danes resno ozrimo na dosedanje življenje in zlasti na ravno preteklo cerkveno leto; morda treba nam — tudi v pevskem poslu — večje marljivosti, da bodemo mogli z upanjem in ne s strahom pričakovali sodnega dné, ko pride Gospod s strašnimi znamenji.

Socijalni pomen liturgije.

Na letošnjem shodu Cecil. društva v Gradcu govoril je vis. častiti gosp. opat sekovski, P. Ildefonz Schober o liturgiji in koralu. Tega krasnega govora podajamo tu čč. bralcem drugi del, kojemu glavna misel je — socijalni pomen liturgije.

Človeška družba — pravi govornik — je v marsičem izgubila svojo višjo, nadnaravno, v Bogu utemeljeno edinstvo. Oni pa, kateri se trudijo ponoviti to edinstvo drugače kot na verski podlagi, zbirajo pleve proti vetru ter se izgublajo v praznih, uničevalnih sanjarijah socializma. V gregorijanskem petji izraža se krščanska družina in njen duh najbolj vzvišeno in najgotovejše. Služba, ki jo gregorijanski koral opravlja nabožni umetnosti in po nji umetnosti sploh, že zadostuje, da se nam jasno pokaže njena socialna korist. Naj to misel na kratko razložim, in vedeli boste važnost tega v resnici katoliškega ali vesoljnega petja.

Ves človeški rod je ena sama, neizmerno velika družina, kateri je isti Bog njen Oče, isti Kristus njen Izveličar. Ko se je naš vek v mnogem oziru povrnil k zmotam in ostudnostim paganskega materializma, moral bi bil, ločen od krščanske vere, (ako hoče dosleden biti) tudi povrniti se k onim napravam, brez katerih bi paganstvo ne moglo obstati. V prvi vrsti mislim tu na sužnost. Poželjivost, ako in kjer se smatra za smoter življenja, dopušča le pičlo število privilegiranih, razven katerih so le sužnji t. j. bitja, kojim je življenje zgolj delo in pot, beda in robstvo.

Gospôda moja! Kakšni prizori se nam pojavljajo? Čestokrat ona družba, katera zahteva za vse ljudi nasladnost brez mere, katera hoče uživati brez zakonov in mej, brez Gospoda in brez Boga. Pač sanje, kakor brez smisla, tako tudi brezbožne! Divje niveliranje brez ljubezni, brez vzleta, brez moči in brez vzora! Zatiranje vsakterih zaslug — osodepolna kriva pot, katera v kratkem popelje v splošnje siromaštvo!

Kako krasen, vzvišen in tolažilen pa je krščanski pojem družbe! In kako čudovito se izraža ta pojem v sv. liturgiji, t. j. v javnih molitvah naše sv. cerkve in zlasti v gregorijanskem koralu, ki je na poseben način, rekel bi, oficijelno liturgični jezik!

Za nas mnihe — saj mi dovolite, da to vpletem — za letó ožjo družino Božjo, je liturgija skupno bogočastje, najlepši, najodličnejši in najsve-tejši čin naše samostanske družine. Nikdar nismo bliže in tesnejše skup, kot takrat, kadar smo v tem, kar je našega Očeta, v koru in pri altarji. Skupno bogočastje je glavna stvar samostanskih skupščin. *Nil tam officium quam divinum*. Ono je mnihov najvišja stanovska dolžnost, os samostanskega življenja, dvorna služba v palači kralja vseh kraljev, najimenoitnejši, v resnici nebeški posel benediktincev ter vrhunec njihovega delovanja. Od njega pričakujemo mnogo, dà, v nekem smislu vse. To bogočastje je bilo v starodavnih časih in je še dandanes središče in vir svetosti in apostolstva, vez, jedro in venec vseh blagonosnih učinkov.

Kako obžalovanja vredna je tolika pomanjkljiva vednost in siromašni nazori našega časa gledé skupnega slavljenja Božjega in kako osodepoln utegne še postati odpad od starega in nespreminljivega gesla: *Ora et labora*!

Kako vse drugače so to razumevali za prejšnjih časov! V koru, pri skupni molitvi, katere so se čisto udeleževali cesarji in kralji, — tu so mnihi, ako svojo službo vestno opravljajo, po besedah velicega misleca: „nada sv. cerkve, orožje njeno, njena dobro urejena vojska, oblegajoča Boga na Njegovem prestolu, katera si pribori, kakor pravi sv. Krizostom, zmago vere, konec zmot

in pohujšanja, spreobrnjenje grešnikov, svetost in apostolsko gorečnost višjih pastirjev.“

„To so le visoki ideali in sanjarije,“ morda kdo poreče. Da, ideali so, katere so za prvotne cerkve uresničevale celo navadni verniki. *Officium* in *Sacrificium*, sv. dnevne ure in liturgična daritev, te dve od sv. Duha napojeni in v svetišči postavljeni posvečeni posodi dajali ste jim edino tvarino dušne hrane. V njih so ohrabrevali svoje duše za velikanski boj mučeništva. In kolika je bila v prvotni cerkvi ta edinost, da je bila vsa cerkev (ne samo darujoče svečeništvo) podobna mogočni, krasni harpi Davidovi, koje zlate strune je čudežno vbiral prst Božji, sv. Duh v slavo Najvišjega in Jagnjeta.

Kakšen sad bi moral dozoreti, kako važen del socialnega vprašanja bi se sam od sebe razvozlal, ako bi se vsaj nekoliko povrnilo k altarju, ako bi taki nazori in tako dejanje vsaj nekako zopet postalo obče blago naroda, velike družine Božje!

In to bi se tudi dalo doseči, da se zavedamo svojega smotra, da se nekoliko potrudimo ter skupno in zvesto delujemo. Spremite me malo, gospóda moja, v kako naših starih stolnic ob času slovesne službe Božje. Škof, duhovščina, verniki, vsi so le ena družina pred obličjem enega Boga. Različnost stanov zdaj skoro izgine, ko se vsi združijo k isti javni, socialni molitvi. Ni ga tu videti onega napuha, s kojim človek v puhlem svojem samoljubji zaničuje človeka. Nič ni slišati o onih klicih neodvisnosti, ne govorov pretečih javnemu redu. „*Kyrie eleison, Christe eleison*“ prepevajo vsi v ponižnem, spokornem mišljenji ter svesti si svoje lastne nizkosti, priznavajo svoj greh. To priznanje pa ne kali veselja, ne ovira svete navdušenosti. Marveč je, rekel bi, prva stopnja do največje, vzvišene radosti. Z „*gloria*“, tem navdušenim himnom množica vernikov svojemu vodniku in kralju veselo nasproti kliče, v „*credo*“ ponavlja svojo prisego, potrjuje svoja sveta načela in ponavlja svoje večne nade. Škof ali mašnik predlaga Gospodu v kolektah splošne potrebe. Polni istih čustev, odgovoré vsi s krepko donečin „*Amen*“. Med tem rase liturgičnega dejanja resnoba, vzvišenost in skrivnost. Po konci stoječ, kakor pričakujoč nebes, zapoje v čudovitem soglasji sto in tisoč sre: „*Habemus ad Dominum, dignum et justum est*“, „vredno in pravično je, da slavimo Boga“. „*Sanctus, sanctus, sanctus*“, „svet, svet, svet!“ Kako neskončno daleč so vsi ti pevci od brezbožnega materijalizma! „*Pleni sunt coeli et terra gloria Tua!*“ „Nebo in zemlja sta polna Tvoje slave!“

In zdaj se osobno prikaže Bog vsega sveta. Ljudstvo prinaša svojemu Maziljencu, svojemu kralju burne dokaze vernosti: „*Benedictus, qui venit in nomine Domini*“, „Češčen bodi, kateri pride v imenu Gospodovem“. Zdaj je trenutek, ko daje Sin Božje slovesno avdijencijo z višočine evharističnega prestola. In kaj govoré, česa prosijo vsi? Na tihem ponavljajo vsi — brez izjeme — soglasno velikansko božjo molitev, Oče naš; Jezus pa se ž njimi združi pod zavojem skrivnosti.

Gospóda moja, povejte mi, je-li na svetu še kak ginljivejši, da ne rečem, veličastnejši prizor, kot taka edinost, in ali se nahaja kje čudovitejši izraz za socialne dobrote katoliškega bogočastja, kot je ta „*Libera nos a malo*“, „reši nas hudega“, ki ga poje truma vernikov, obrnjenih z očmi k altarju in maš-

niku. To hudo, čegar rešitve prosi Božja družina, je greh, je razpor, je vojska, je smrt. O Jagnje Božje, *Agnus Dei*, ki si prišlo odvzet greh s sveta, vzemi od nas, od našega mesta, od naše domovine razpor, ločitev in vse smrtnonosne nasledke greha! Daj nam mir! *Miserere nobis — Dona nobis pacem!*

Skrivnosti so končane. *Deo gratias* odmeva še kot zadnji slavoklic Vsegamogočnemu.

Gospôda moja, mislite si človeka, kateremu so bile doslej naše verske resnice tuje, in kateri bi prvokrat navzoč pri obhajanju sv. skrivnosti, nenedoma izpoznal njih globoki pomen. Kako visoke misli bi moral imeti o socialnem pomenu toliko svetega petja, toliko idealnega jezika iz ust škofa in naroda, katera skupno opravljata velike skrivnosti svoje vere.

Vaša naloga je, častiti člani cecil. društva, da ta jezik — v prvi vrsti menim gregorijanski koral — zopet postane, kar je bil prej, tudi jezik naroda — ter da z dovoljenjem škofov in dušnih pastirjev pri pobožnosti v cerkvi zopet zavzema častno mesto in kot nekdanja igra socialno vlogo.

Ako pridemo kdaj do tega velikega uspeha, potem bi se tudi vsa reforma cerkvene glasbe sama ob sebi v organski rasti lahko in brez posebnih težav vršila, ljudstvo samo pa bi ne puščalo več cerkvâ praznih.

Od mladih nog vajeni, svoj glas družiti z glasom služabnika pri altari, bode razumelo in dobro čutilo, da brez te žive udeležbe z besedo in petjem izgubi služba Božja velik del svoje lepote.

Izobražen pa po resnobnih, priprostih in ginjaivih melodijah gregorijskega repertorija, bode verni narod tudi le tako večglasno petje okušal in čislal, ki je napolnjeno z dihom istega ideala; ob kratkem: Delovanje Cecil. društva med narodom bode lahka. Prav v narodu ne boste našli nasprotnika, marveč prvega pospeševalca svojih naporov, in nepristranega in pravičnega sodnika. „Kjer se namreč koral goji na pravi način“, piše jako zanimivo nadškof friburški Roos v nekem pastirskem listu o cerkvenem petju, „ondi ga tudi verniki radi in hitro razumevajo, da celo ondi, kjer ga doslej niso poznali; to pa se more razlagati s tem, da ima krščansko ljudstvo tanek čut za vse sveto in častljivo.“

Toraj pogum, gospôda moja! *Sursum corda!* Kvišku na višavo te reforme nabožne umetnosti, svete glasbe. Z apostolstvom take umetnosti izvršujete h kratu apostolstvo duš. Pobožno, gromu slično bučanje tisočeri glasov, odmevajočih s cerkvenega stropa, bode dalje odmevalo v vesti. Cerkev zopet postane, kar je nekdanja bila, palača narodna, koje obok vsprejema veselje njegovo in bol, njega težnje in nade.

Potem zamorejo vsi zaslužni možje, kateri so sodelovali pri tem izbornem delu nabožnega in socialnega prenovljenja, zapeti zahvalno pesem: „*Te Deum laudamus!*“ Tebe, Boga hvalimo. Bodite uverjeni, da bodo trume naroda, povrnivši se k veri svojih dedov, odgovarjale soglasno: „*Te Dominum confitemur!*“ O Gospod, hvaležni Te preslavljamo!

D o p i s i.

Od nekod. Da le Vi veste, g. vrednik, kdo in kje da je dopisnik, zadostuje; čē. gg. bralci bodo pa že oprostili, če se skrijem za plot. Ne da bi se bal ali sramoval, ne; kar hočem povedati, bo vse pošteno in tudi ne bodem nikogar „napadel“. Tū ne gre za „kdo“, ampak za „kaj“. Torej kaj? — Ako bi hotel svoj dopis naslavlјati, pisal bi nekako: „Kako naj pevovodja cerkvene pevce za prihodnjo nedeljo ali praznik v koralu vežba?“ — „Že zopet koral!“ čujem. Res, da se je o njem v „C. Gl.“ tekom 18 let že mnogo pisalo; a vendar še premalo, pravim jaz. In da imam prav s svojo trditvijo, dokazuje britka resnica, da se še dandanes v vsaki dvajseti cerkvi ne poje koral; in kjer se poje, želeti bi bilo boljšega. Koliko so trdijo povsod, kadar se ima kaka nova zložena maša na kor spraviti! A za koralni introitus in communio (o gradualu in ofertoriji niti ne govorim) ni časa, ni truda. In vendar trditev, da koral vso večglasno glasbo gledē izobilja melodije, krasote in notranje globine daleč presega vse večglasno petje, za cecilianca ne potrebuje nobenega dokaza; tega tudi tukaj dokazoval ne bodem, kakor tudi ne, da so v krasnem koralu ravno spremenljivi mašni spevi najkrasnejši. Od kod pač to, vprašam, da nekateri kori prav te speve zanemarlјajo, in da pevovodje in pevci tu pa tam le z nekako mržnjo izvajajo koral, češ, ker že mora biti. Mislim pa, da je pravi vzrok ta, ker je način poučevanja napačen, ker se vežbanje le mehanično brez gotovega smotra izvršuje, da se premalo na to gleda, vpeljati pevce v duha koralā. Če toraj tu poskusim pokazati pot, po kateri naj bi prišli pevci do večje ljubezni vaditi se koralnih spremenljivih mašnih spevov, ne mislim nikakor, da sem nezmojlјiv, ampak hočem le povedati, kako delam jaz ter da se naslanja moj način „na koralno šolo P. Ambrozija Kienle, slavnega benediktinca kongregacije beuronske“. Vsak četrtek zvečer podučujem koralno petje izključljivo za spremenljive mašne speve prihodnje nedelje. Ta vaja traja navadno dve uri; ako so točke težje, še dalje. Načelo moje pa je, da ne jenjam prej, dokler ne gre vse brez napake.

Pevci sedē pri vajah na določenih prostorih; razdelim med nje „graduale rom.“ ter jim napovem stran, kjer se nahaja dotična maša. Potem jim

1.) ob kratkem razložim liturgični pomen dotične nedelje ali praznika; o praznikih svetnikov pa, ako treba, podam kratko podobo svetnikovega življenja po legendi. Temu sledi

2.) prevod teksta. Berem latinski tekst introita; ga prestavim in kratko pojasnim. Isto se godi z drugimi spremenljivimi spevi, da pevci vedō njih organsko zvezo. Ako pevovodja ni vešč latinščine, svetujem mu živo slovenski prevod teh spevov, ki ga je pri-našal „Cerkv. Glasbenik“ skozi tri leta (1881—1884) mesec za mesecem, in izrečem tu le željo, naj bi se ti teksti s prevodom ponatisnili v knjižico in se še, ako mogoče, spopolnili s prazniki, za katere se še ne nahajajo v „Cerkv. Glasbenik“-u. Zdaj sledē

3.) vaje z intervali. Povrnimo se k introitu, ki je pisan n. pr. v prvem cerkvenem tonu. V tem tonu se torej zdaj vrše vaje z raznimi intervali, narpred škala, potem trizvok, četerozvok itd. Te vaje so jako važne in noben pevovodja naj jih ne prezira, ker imajo namen, da pevci polagoma posebne znake posameznih tonovskih načinov razumevajo. Ne govōri, da to predaleč sega. Saj ni težavno, kakor morda misliš; prav narobe, s tem se veselje do koralā vekša, ker se tem potom pevci vglobē v njega duha. Pri vseh teh in naslednjih vajah vladaj raznoterost in menjava: skupno petje, petje posameznih grl, v višji in nižji leži glasu itd. Posebno važno je posamezno petje, ker dela pevce samostojne in povzroča tekmovanje med pevci. S temi vajami je v zvezi tudi gotovost v zadevanji, izgovorjenje in pravilno dihanje. Moji pevci pojo te vaje s starimi imeni not *ut, re, mi etc.* kar je zvočnejši, nego moderna imena. Intervale vadam brez harmōnija ali gosel; le pri težjih z gosli pomagam in to toliko časa, da tudi brez njih dobro gre. Najboljši pripomoček pa je po mojem mnenji dobro predavauje. Da naj se pa vse te vaje *piano* pojō, o tem še ne govorim, ker se samo razumi z ozirom na glas in na zdravje. Zdaj pride na vrsto

4.) petje introitove melodije po notnih imenih po istih nazorih in sicer tako dolgo, da se vsaka podoba jasno in naglo izrazi in da se melodija brez podloženega teksta natančno sliši. Potem pride

5.) vaja teksta, katera je velike važnosti, ker brez dobrega izgovorjenja melodija in tekst nikdar ne učitata enote. Napred tekst brez pogoška sam berem, za mano posamezni pevci, potem ves zbor in sicer toliko časa, da je dobro. Zdaj sledi

6.) petje introitove melodije s tekstom. Ta vaja je najimenuitnejša izmed vseh; kajti na nji sloni dobro predavanje, za to pa treba najbolj skrbeti. Saj nič ni korajši bolj na dobrem imenu škodovalo, kot pomankljivo predavanje. O pravilnem naglašanju ne bom tu govoril, ker se je v tem listu že tolikokrat pisalo. Le toliko rečem, da je tekst glavna stvar, ter da se morajo note po njem ravhati in ne narobe. Pri ti vaji ne opuščam opozoriti svoje pevce na čudovito soglasje med tekstom in melodijo. Ko smo se introita popolnem naučili, vstopijo se pevci tako, kakor ob nedeljah na koru stojé; še enkrat ga zapojó in sami se ga veselé, ker je, kakoršen mora biti: pobožna, krasna uvertura, katera s svojim bogastvom in vzletom napoveduje imenitnost prihodnjih skrivnosti.

(Konec prih.)

Razne reči.

— V Inomostu je bilo tudi letos o počitnicah c. kr. učiteljske priredilo 4tedenski podučevalni tečaj za cerkv. glasbo, ki ga je s potrebnimi novci oskrbelo c. kr. ministerstvo za bogočastje. Udeležilo se je poduka 10 abiturijentov preparandije in 2 nastavljena učitelja. Hvalevredna naredba to; a če se abiturijenti v 4 letih niso toliko naučili, kolikor jim treba, dodani 4 tedni tudi ne bodo čudežev delali. Ukazov od zgoraj gledé glasbenega poduka po učiteljskih se ne manjka; gledati bi se pa moralo, da se izvršujejo. Le „Hier liegt“ in morda še znani vojaški „Wir werfen“ orglati znati, abiturijenta še ne dela sposobnega za orglarsko službo, kakor jo zahteva sv. cerkev. To ne velja samo za Inomost, ampak tudi za druge kraje.

— Dva cerkv. glasbena časnika sta jela izhajati: mažarski „Katholikus Egyhazy Zeneközlöng“, kojemu je vrednik Jos. Kutschera v Budapešti (1 gld. 60) in „Organist“, organ obč. orglavskega društva v Renskih pokrajinah — v prostih številkah, vsaka po 30 vin. Vrednik mu je g. Pauli, orglavec stolnice v Treviru. Založba Schwan-ova.

— Za 4glasne moške zборе je dal Mih. Haller na svitlo 25 ofertorijev (op. 60) pri F. Pustetu v Regensburgu. Zbirka velja 2 marki, glasovi po 30 vinarjev. Skladbe so kratke in bolj homofonnega sloga; nekatere se odlikujejo po nenavadni zvočni lepoti.

Oglasnik.

Missa pro defunctis ad IV voces inaequales aut una voce cum organo. Auctore Ign.

Hladnik op. 23. Sumptibus auctoris. Autographia Blaznik. — Cena partituri 40 kr.

— Maši manjka gradbala, traktusa in nekaj kitic v sekvenciji. Skladba je povsodi cerkvena; a od „Sanctus“-a dalje nam bolj ugaja nego prejšnji deli, kateri poleg mlačne invencije nimajo nič posebne harmonizacije. Mnogo, mnogo boljši je „Requiem“, ki ga je g. skladatelj pred leti izdal v Miličevi tiskarni.

Današnjemu listu pridana je 11. in 12. številka priloge.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gufezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.